حالىق تۇرمىسى جاعنان شىنجياڭعا كومەكتەسۋ ۇزدىكسىز كۇشەيتىلدى

شىنجياڭعا باعىتتامالى كومەكتەسۋ ورلەۋى تيانشاندا كۇتەرىلدى

□ انار بۇلت \ شىنجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى يۇي شي

التىن كۇز 9 ـ اي، بار الەم مول ىرىسقا كەنەلگەن شاق. باي اۋاداندىق 6 ـ ورتا مەكتەپتىڭ ءىلمي بايانداما جاساۋ زالىندا قۇرىلىسشىلار زالدىڭ شىكى بولەگىن اشەكەيلەۋدە. وسى مەكتەپتەگى كومەكتەسپ سالۋ نسان قۇرىلىسى ايالتاعاننان كەيىن، وقىتۋ يقۇاتى قۇرىلعىلارى كەمەلدەنىپ، مەكتەپتىڭ جالپىلىق قۇاتى جوعارىلايتىن بولادى. بۇل حالىق تۇرمىسى جاعنان شىنجياڭعا كومەكتەسۋ ارقىلى ءار ۇلت بۇقارا سىنىڭ قۇت ـ ىرىسىن تىنباي كۇشەيتۋدىڭ شاعىن كارتىناسى.

شىنجياڭدا حالىق تۇرمىسى اسەم كارتىناسىنىڭ كوز تارتۋىنا حالىق تۇرمىسى جاعنان شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قىزمەتىنىڭ ەسەلى ەڭبەگى سىڭگەن. شىنجياڭعا كومەكتەسكەن ءارقايسى ولكە، قالالار قارجى، نسان جاعندا حالىق تۇرمىسىنا بەيمەدەلۇگە، نەگىزگى ساتىعا بەيمەدەلۇگە، ءتۇيىندى وڭىرلەرگە بەيمەدەلۇگە تاباندى بولدى. حالىق تۇرمىسىنداعى ءاربىر نقالاسقا تولى جاۋاپىناملار شىنجياڭداعى ءار ۇلت بۇقاراسىنا پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ قامقورلىعىن جانە وتان ۇلى شاڭىراعىنىڭ مەيىرىن تولىق سەزىندىرىپ، ولاردىڭ جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزامانداندىرۋ ۇرىدىسىندە كورىكتى شىنجياڭدى اناعۇرلىم ويداعىداي قۇرۋ بەكىمدەرى مەن سەنىمدەرىن ونان ارى نىعايتا ءتۇستى.

شىنجياڭعا كومەكتەسۋ نساندارىندا حالىق تۇرمىسى نەگىزگى تاقىرىبى كورىنەكتىلەندىرىلدى

تاياۋدا قىزىلسۋ جۇڭي شيياحاناسى جاڭا شيياحانا سىنىڭ نسانى اتۇش قالاسندا قۇرىلىس باستادى. ايرىقشا نازار اۋدارىلعان وسى حالىق تۇرمىسى ينجەنەرياسىنا جياڭشي ولكەسىنىڭ شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قارجىسىنان 50 ميللىون يۋان جۇمسالىپ، قوعامدىق كاپيتالدان 130 ميللىون يۋان قارجى باۋرالدى. سالىنىپ بىتكەننەن كەيىن، جياڭشي ولكەسىنىڭ جۇڭي ەمدەۋ بايلىعى باسىمدىعىن سۇيەنىش ەتىپ، جىلۋ سەزىمتالدىعىنىڭ ينە شانشۋ، جاي ينە شانشۋ، توسەنىش قويىپ ينە شانشۋ سياقتى جۇڭگوشا ەمدەۋ تەحنيكالارىن ەنگىزىپ، جەرگىلىكتى بۇقاراعا ساپالى، جوعارى ءونىمدى ەمدەۋ قىزمەت وتەۋىن ازىرلەيدى.

جياڭشي شىنجياڭعا كومەكتەسۋدە نازاردى قاي ـ قاشان دا حالىق تۇرمىسىنداعى ەڭ تىكە، ەڭ رەال، ەڭ كوكەي تەستى ماسەلەلەردى شەشۋگە شوعىرلاندىرىدى، شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قارجىسىنىڭ 80%تەن استامىن حالىق تۇرمىسى سالاسىنا جۇمسادى، وسىنىڭ ارقاسىندا وزگە جەرگە كوشىرۋ، ەمدەۋ، وقۋ ـ اعارتۋ سياقتى سالالارداعى بىر قىدىرۋ حالىق تۇرمىسى نسانداري سالىندى.

شىنجياڭعا كومەكتەسكەن ءارقايسى ولكە، قالالار قارجىنى، نساندى حالىق تۇرمىسىنا قاراي بەيمەدەپ، حالىق تۇرمىسى نەگىزگى تاقىرىبىن كورىنەكتىلەندىرىپ، تيانشان الابىندا شىنجياڭعا كومەكتەسۋدىڭ اسەم كورىنىسىنە اينالدى.

"پارتيانىڭ سايساتى جاقسى! شىنجياڭعا كومەككە كەلگەن شىپاگەرلەر جاقسى!"، ـ دەدى شايار اۋدانى تارىم اۋىلى قالىەت قىستاعىنىڭ تۇرعىنى گۇلميرا ءيۇسۇپ تەبىرەنسىن باسا الماي. 2022 ـ جىلى جىجياڭ ولكەسىنىڭ ەمدەۋ جاعنان شىنجياڭعا كومەكتەسۋگە كەلگەن بالالار شكى اۋرۋلار ءبولىمى ارناۋلى ماماندىق بىرلەستىگى قيمىلىنىڭ كومەگىندە، گۇلميرانىڭ 7 جاستاعى قىزى قاپا ۋەناسىندىق جوعارى قىسىم ارقىلى كوكباۋىردى، بۇيىرەكتى ايىرۋ وپەراتسياسىن ءساتتى جاساتىپ، ساۋىقتاننان كەيىن وزگە بالالارمەن ۇقساس مەكتەپكە باردى.

جىجياڭنىڭ شىنجياڭعا كومەككە كەلگەن كادر دارىندىلارى "ۇيىرمە قۇراۋ ۇلگىسىندە" كومەك قابىلداعان ورىننىڭ دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق دەستەردىڭ داموىنا كومەك كورسەتىپ، السى ارالىقتان ەمدەۋ، مەرزىم ساينى باۋلۋ ورىستەتۋ، عىلمي اۋىس ـ كۇيىس جاساۋ سياقتى تاسىلدەردى قولدانىدى، "جىجياڭنىڭ ارتقى شەپ كومەك بەرۋشى شيياحاناسى ـــ كومەك قابىلداعان شيياحانا ـــ اۋداندىق (قالا) شيياحانا ـــ اۋىل ـ قالاشىق (الەۋمەتتىك اۋماق، تۇان ـ الاڭى) ەمحاناسى" سىندى كوپ ساتىلى بىرلەسپ ارەكەتتەنۋ، قوس باعىتتا اۋىسپ دياگنوز قويۋ، كوپ جاقتى يگىلىككە كەنەلۋ سىندى ەمدەۋ جاعنان شىنجياڭعا كومەكتەسۋ ۇلگىسىن قالىپتاستىردى.

ەمدەۋ جوننەن ساپالى قىزمەت وتەۋدەى نەگىزگى ساتىعا جەتكىزۋ ءۇشىن، جىجياڭ ولكەسىنىڭ شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قولباسشىلىق شتابى ارالاپ دياگنوز قويۋ ـ ەمدەۋدەن قىزمەت وتەۋ كولىگىنەن ۇشەۋىن ساتىپ الىپ، 2 ـ دارەجەلى شيياحانانى نەگىزگى ساتىنىڭ ءبىرىنشى شەبىنە "كوشىرىپ" اپارىپ، "ەمدەۋ ۇلكەن بازارى" ارالاپ ءجۇرىپ اقىسىز دياگنوز قويۋ قيىمىن ۇدايىلاندىرا ورىستەتتى. "ەمدەۋ جاعنان شىنجياڭعا كومەكتەسۋدە تەك قان قۇيۋ جەتكىلىكتى بولمايدى، ونان دا ماڭىزدىسى، قان جاساۋ كەرەك. ءبىز يكەمدى، جاندى بولعان ءتۇرلى فورمادان پايدالانىپ، ۇيرەتۋ، كومەكتەسۋ، جەتەكتەۋ قىزمەتىن تەرەڭدەتەمىز"، ـ دەدى جىجياڭ ولكەسى جياشيڭ قالاسى شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قولباسشىلىق شتابى پارتكومىنىڭ شۇجيى، قولباسشى مۇ يۇن ـ ان.

شىنجياڭعا باعىتتامالى كومەكتەسۋدە حالىق تۇرمىسى ماڭداي الدى ورىنعا قويىلدى. 3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جوننىندەگى اڭگىمە ءماجلىسى اشلعاننان بەرى، شىنجياڭعا كومەكتەسكەن 19 ولكە، قالا حالىق تۇرمىسى جاعنان شىنجياڭعا كومەكتەسۋ تەبىننەن ۇزدىكسىز ارتتىردى، 80%تەن استام قارجى حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۋگە جانە جاقسارتۋعا بىستەتىلدى، اۋدان جانە اۋداننان تومەن نەگىزگى ساتىعا جۇمسالدى، 33 ميللىارد يۋاننان استام شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قارجىسى ورنالاستىرىلدى، 2100دەن استام حالىق تۇرمىسى جاعنان شىنجياڭعا كومەكتەسۋ نسانى اتقارىلدى، نەگىزگى ساتىداعى ءبىرسىپىرا قين ءتۇيىن، بوگەتتى ءتۇيىن، تالماۋ ءتۇيىن ماسەلەلەر شەشىم تاۋىپ، ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمىن، باقىت سەزىمىن، حاۋىپسىزدىك سەزىمىن بارىنشا جوعارىلاتتى.

زەيىن ـ زەردە، كۇش ـ قۋات شوعىرلاندىرىلىپ، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ بلگەرىلەتىلدى

"التايدىڭ وسىنشاما كوپ ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن وندىرە الاتىندىعىن ويلاماعان ەكەنسىڭ!"، 8 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى 14 ـ كەزەكتى جۇڭگو ـ شىعىس سولتۇستىك ازيا كورمەسى چاڭچۇن قالاسىندا شىمىلدىعىن اشتى، جيلين ولكەسى التاي ايماعىنىڭ ءشۇباتى، شىرعاناق، شەكىلدەۋىك سياقتى 100دەن استام ونىمدەرىن كورمەگە قاتىناسۋعا ۇيىمداستىرىپ، تۇتاس ەلدىڭ جەر ـ جەرىندەگى تۇتىنۋشىلاردىڭ قارسى الۋدىنا بولەندى.

جيلين ولكەسى تاعى 12 كاسىپورىندى التاي ايماعىنا شكەرلەي بارۋعا ۇيىمداستىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن ساتىپ الۋ سياقتىلاردى ارقاۋ ەتىپ، سول جەردىڭ وزىندە تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، كوپتەگەن ەرەكشە ونىمدەردى جيلين ساۋدا ـ ەرەن بازارىنىڭ ساتۋ تۇعىرىنا ءساتتى ەنگىزدى. "اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق، شارۋالار قىزمەتىندە حالىق تۇرمىسىن شارپۋ كولەمى ەڭ كەڭ، ءبىزدىڭ ۇزدىكسىز كۇش سالۋداعى ماقساتىمىز، ءتىپتى دە كوپ كومەك قابىلداعان ورىنداعى جەرگىلىكتى بۇقارانى شىنجياڭعا كومەكتەسۋ الا كەلگەن يگىلىگىنەن يگىلىكتەندىرۋ"، ـ دەدى جيلين ولكەسىنىڭ شىنجياڭعا كومەككە كەلگەن كادرى، التاي ايماعى ساۋدا بىستەرى مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ مۇشەسى، ورىنباسار مەكەمە باستىعى فۇ ياۋ.

شىنجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن جوعارى ساپالى داموىن جۇزەگە اسىرۋدا، ەڭ جاپالى مىندەت اۋىل ـ قىستاقتا. قايتكەندە اۋىل ـ قىستاقتىڭ حالىق تۇرمىسى سالاسىنا ۇسىنىلمىدى ارتتىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ تابىستارىن بەكەمدەۋدى، كەڭەيتۋدى، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدى بلگەرىلەتۋدى داموداڭ ماڭىزدى تۇتقاسى ەتۋگە بولادى؟

"شەكارا وڭىرىندەگى ىرىستى مەكەن" اتانعان بىلە اڭعارىندا جياڭسۋ ولكەسى يانچىڭ قالاسىنىڭ شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قولباسشىلىق شتابى اينالىم قامباسىن قۇرىپ، جاڭادان سالۋ، وزگەرتىپ سالۋ، مايعا بەرۋ، وداقتاسۋ سياقتى تاسىلدەر ارقىلى شاپشال سىبە اۋتومۋبيالى اۋدانىنىڭ كۇرىشىن، ماقسارى ماينى، جۇپار ءشوبىن، ت. ب جياڭسۋ ولكەسىنە، اۋەلى، بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىنە ساتتى.

ونسۋ اۋدانى ونسۋ قالاشىعى جينحۋا جاڭا قىستاعىندا، جىجياڭ ولكەسى جينحۋا قالاسىنىڭ شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قولباسشىلىق شتابى قىستاقتا ەگىمشىلىكتەن، باعمىشىلىقتان ۇلگى كورسەتۋ بازالارىن سۇيەمەلدەپ قۇرىپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ بايۋ جولىن ونان ارى كەڭەيتە ءتۇستى.

بەيجىڭ قالاسى سوڭعى جىلدارى شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قارجىسىنان جالپى 525 ميللىون يۋان جۇمساپ، كومەك قابىلداعان ورىننىڭ ەرەكشە ەگىمشىلىك، باعمىشىلىق كاسىپ سالاسىن دامىتۋىنا كومەك كورسەتتى. مۇندا حوتان قالاسىنىڭ وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىق كاسىپ سالا باقشاسىنىڭ سايكەستى قۇرىلىمدارىن كەمەلدەندىرۋ، قاراقاش اۋدانىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق قوسمشا ونىمدەرى سۋىق تىزبەك زات اينالىمى قۇرىلىسىن قولداۋ، بيىتتۇان 14 ـ شىسى گۇما ەگىس الاڭى ءانجۇر بازاسى قۇرىلىسىن قولداۋ، ت. ب لارى قامتىلعان.

...

سوڭعى 3 جىلدان بەرى ورتالىق پەن مەملەكەت ورگاناداري، ورتالىق كاسىپورىندارى، سوندای ـ اق شىنجياڭعا كومەكتەسەتىن 19 ولكە، قالا 26 ميللياردتان استام شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قارجىسىن قوسىپ، 3727 كەدەيلەردى دالمە ـ ءدال سۇيەمەلدەۋ جانە اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ نسانىن اتقارىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ جەتىستىكتەرىن بەكەمدەۋدى، كەڭەيتۋدى اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋمەن ءونىمدى ۇشتاسترۋدى تىعىلىقتى بلگەرىلەتتى. تيانشان الابىندا ءار ۇلت كادر، بۇقاراسى حالىق تۇرمىسى جاعنان شىنجياڭعا كومەكتەسۋدىڭ ىقىلاستى قولداۋىندا ءتىپتى دە تاسقىنداعان بەينەمەن اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدىڭ جاڭا تاراۋىن جازدى.

ارالاسۋ، ىشتەسۋ، توعىسۋ قۇت ـ ىرىستى ارتتىردى

بىيل 3 ـ ايدا حىبەي ولكەسىنىڭ باعىتتامالى تۇرده باينعولين موڭعۇل اۋتونومياليا وبلىسىنان، بيىتتۇان 2 ـ شىسىنان ءىسورىندارىنا اشىق قىزمەتكەر قابىلداۋ ەمتيحانىندا جوعارى مەكتەپ تاۋىپسىپ، جۇمىستانا قويماعان 18 ادام حىبەي ولكەسىنىڭ ءىسورىندارىنا ەمتيحان بەرىپ ءوتتى.

بۇل حىبەي ولكەسىنىڭ حالىق تۇرمىسى جاعنان شىنجياڭعا كومەكتەسۋ تەبىننەن ۇزدىكسىز ارتتىرعاندىعىنىڭ، حىبەي مەن شىنجياڭداعى ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ارالاسۋىن، ىشتەسۋىن، توعىسۋىن تەرەڭدەتۋدە قول جەتكىزگەن ونىمدىلىكتەرىنىڭ ءبىرى.

2020 ـ جىلدان بەرى باينعولين وبلىسى "100 كاسىپورىن، 1000 جۇمىس ورنى يان جاۋ ساپارى" قىزمەتكەر قابىلداۋ قيىمىن ۇزدىكسىز ورىستەتۋ ارقىلى باۋدىڭ شۇەيۋاننىڭ باتىس بولىگى وڭتۇستىگى ـ اعارتۋعا كومەكتەسۋ شوعىرىنىڭ نزگى ىستەرىن كەڭ كولەمدە ۇگىتتەدى، حىبەي ولكەسىنەن جوعارى مەكتەپ تاۋىسقان 1000عا جۋىق ادامدى باتىس بولىگى ەرىكتىسى بولۋعا، جوعارى مەكتەپ تاۋىسقان 600دەن استام ادامدى، قوسىننان شەگىنگەن اسكەريلەردەن 500دەن استام ادامدى باينعولين وبلىسىنا، بيىتتۇان 2 ـ شىسىنا كەلىپ جۇمىستانۋعا باۋرادى.

سوڭعى جىلدارى شىنجياڭعا كومەكتەسكەن ءارقايسى ولكە، قالالار ارالاسۋدى، ىشتەسۋدى، توعىسۋدى ۇلتتار ىنتىماعىن بەكەمدەۋدىڭ ماڭىزدى ەتاسىلى ەتۋگە تاباندى بولىپ، شىنجياڭعا كومەكتەسۋدەگى ءاربىر نساندى ۇلتتار ىنتىماعىن نىعايتۋدىڭ ماڭىزدى دانەكەرى ەتىپ، شىنجياڭعا باعىتتامالى كومەكتەسۋ قىزمەتىن ۇلتتار ىنتىماعىن كۇشەيتۋ ينجەنەرياسى ەتىپ تۇلعالاۋعا قۇلشىندى.

قۇملدا حىنان ولكەسىنىڭ شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قولباسشىلىق شتابى شىعىس شىنجياڭ وسپە اۋرۋلارى دياگنوز قويۋ، ەمدەۋ ورتالىعىن قۇرىپ، شىنجياڭعا كومەكتەسۋگە كەلگەن شيياگەرلەردى جەرگىلىكتى ورىنداعى ەمدەۋ تىرەكتىلەرىمەن ۇستاز ـ شاكىرت قاتىناسىن ورناتۋعا ۇيىمداستىردى؛ تۇرپاندا حۇنان ولكەسىنىڭ شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قولباسشىلىق شتابى تۇرپان قالاسىنىڭ گاۋچاڭ رايونىنداعى 5 اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدەن ۇلگى كورسەتىپ قىستاقتى (لىان ـ دۇي) جەكە ـ جەكە حۇنانىنىڭ شياڭتان شاۋشان قىستاعى، شياڭشىشىبادۇڭ قىستاعى سياقتى 5 قىستاقپەن جۇپ قۇراپ، بىرگە كوركەيۋىن ىلگەرىلەتىپ، ارالاسۋ، ىشتەسۋ، توعىسۋ بارىسىندا قىزىل مادەنيەت جوننىندەگى تانىمدى تەرەڭدەتتى.

"ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى" جانە ۇلتتار ىنتىماعى بىرلەسكەن دوستىق قيىمىن ىشكەرىلەي ورىستەتۋ ارقىلى شىنجياڭعا كومەكتەسكەن ءارقايسى ولكە، قالالاردىڭ كادرلارى، دارىندىلارى كومەك قابىلداعان ورىنداعى ءار ۇلت بۇقاراسىمەن جۇپ قۇراپ، تۇس بولىپ، حال ـ جاعدايىن سۇراپ، كەزدەسىپ، اقشالاي جىلۋ اتاپ، زاتتاي كومەك كورسەتتى. سونىمەن بىرگە، شىنجياڭعا كومەكتەسكەن ءارقايسى ولكە، قالالار كۇشتى شوعىرلاندىرىپ نەگىزگى ساتىنىڭ نەگىزىن مىقتى يگەرىپ، پارتيانىڭ بيلىك جۇرگىزۋ نەگىزىن بەكەمدەۋدى جانە ءوردىسىن كەڭەيتۋدى ارقاۋ ەتىپ، 7 ميللياردتان 438 ميللىون يۋان شىنجياڭعا كومەكتەسۋ قارجىسىن سالىپ، 2460تان استام نەگىزگى ساتى ۇيىمدىق شەبىن، قيمىل الاڭىن جاڭادان سالدى جانە كەڭەيتىپ سالدى. 485 توپتا 21 مىڭ 200 قىستاق "ەكى كوميتەتىنىڭ" ءبىرىنشى باسشىلارىن جانە ايەلدەر بىرلەستىگىنىڭ ءتورايىمدارىن شىنجياڭعا كومەكتەسكەن ولكە، قالالارعا بارىپ ۇيرەنۋگە، تەكسەرۋ جۇرگىزۋگە تاڭداپ جىبەردى...

حالىق تۇرمىسى حالىق تىلەگىمەن ۇلاسقان. بۇگىنگى تاڭدا شىنجياڭعا كومەكتەسكەن ءارقايسى ولكە، قالالاردىڭ جۇرەككە شۇاق شاشقان ءاربىر ينجەنەرياسى، حالىققا تىيمدىلىك جاساۋداعى ءاربىر ناقتى ىستەرى تيانشان الابىندا ءار ۇلت بۇقاراسىن تىكەلەي يگىلىككە كەنەلدىرىپ، كەڭ كولەمدە يگىلىككە كەنەلدىرىپ، بايانداي يگىلىككە كەنەلدىرىپ، كوپشىلىك ارالاسۋ، ىشتەسۋ، توعىسۋ بارىسىندا، وتانعا دەگەن سەنىمگە تارتۋ قۇاتىن بارىنشا ارتتىردى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

كەيىن وتان قورعاۋ سوعىسى باستالىپ، شيان شيڭحاي الماتىعا بارادى، ءتىل بىلمەيتىن، تۇىس ـ تۇعانى دا جوق بولعان سوڭ، مۇشكىل جاعدايدا قالادى.

جوقشىلىق پەن جاپا ـ ماشاقات قوسادجارلاعاندا، قازاقستاندىق كومپوزيتور بايقاداموۋ شيان شيڭحايعا كومەك قولىن سوزىپ، ءوزى از قوراپتاۋلى تاماقتىڭ جارتىسىن ءبولىپ بەرىپ، بار ـ جوق جالعىز كارتوپتى ونىڭ شىنىسىنا سالدى، ونى وزدەمەن بىرگە وين قويۋعا، وزىمەن بىرگە جاساماپازدىقپەن شۇعىلدانۋعا ۇسىنىس ەتتى... سوعىس ءورتى لاۋلاعان سول جىلداردا تۇرمىس جاپالى بولسا دا، بايقاداموۋ شيان شيڭحايدى جاقىننا بالاپ، وعان وتباسىنىڭ جىلۋىن سىيلادى.

2013 ـ جىلى ءتوراعا شي جينپيڭ قازاقستانعا ساپارلاي بارىپ، نازاربايەۋ داشۋەسىندە ماڭىزدى لەكسيا جاساعاندا وسى اسەرلى حيكايانى بايانداعان بولاتىن.

جۇڭگو مەن قازاقستاننىڭ كينوشىلارى وسىدان شابىت الىپ، وسى حيكايانى ەكرانعا كوتەردى. "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جولدى" بىرگە قۇرۋ جۇلگەسىندە، 2017 ـ جىلى جۇڭگو ـ قازاقستان ەكى ەلدىڭ مەملەكەت باسشىسى كەلىسىم جاساسۋعا كۇا بولعان «جۇڭگو ـ قازاقستان بىرگە كينو ـ فيلم ءتۇسىرۋ كەلىسىمىنىڭ» اتتانىسقا كەلتىرۋ نىسانى رەتىندە، 2019 ـ جىلى 5 ـ ايدا «كوموپوزيتور» اتتى فيلمى جۇڭگو ـ قازاقستان ەكى ەلدە قويىلدى.

وسى فيلمنىڭ رەجيسسەرى شەرزات ياقۇپ شينجياڭ تيانشان كينو ستۋدياسىنان كەلگەن.

ءتىلشى ونىمەن حابارلاسىپ، فيلمدى اۋىزعا العاندا، شەرزات ياقۇپ تەبىرەنىسىن جاسىرا الماي، وسى فيلم جوننىندەگى حيكاياىنى اعنان اقتارىلا ايتىپ بەردى.

"بۇل فيلمنىڭ رەجيسسەرلىگىن ارقالاۋ ماعان ۇلكەن سىن ـ سايىس بولدى". بىرنەشە جىل وتە شقسا دا، شەرزات ياقۇپتىڭ ەسىندە سول كەزدەگى كينو ـ فيلم ءتۇسىرۋ جاعدايى ءالى اپ ـ انىق تۇر. جۇڭگو، قازاقستان، رەسەي ءۇش ەلدى ايىنالعان كينو ـ فيلم ءتۇسىرۋ ۇجىمىندا 300دەن استام ادام بولدى، ىلگەرىندى ـ كەيىندى كينو ـ فيلم تۇسىرۋگە قاتىناسقان ادام 20 مىڭنان اسىپ، ءاربىر ماڭىزدى جۇمىس ءتۇرى مەن قىزمەت ورنىن تۇگەلدەي ەكى ەلدىڭ قىزمەتكەرلەرى سەلبەسىپ ورىنداپ وتىردى.

وسى تاريحتى شىنايى قالپىنا كەلتىرۋ ءۇشىن، شەرزات ياقۇپ پەن كينو ـ فيلم ءتۇسىرۋ گرۋپپاسىنداعى قاتىستى ادامدار بىرنەشە اي جۇمساپ، المانعا تالاي رەت بارىپ جاعداي ۇعىسىپ، قىرۋار ماتەريال جينادى، وسى ارالىقتا قازاقستان جاقتىڭ زور كۇشپەن قولداۋىنا يە بولدى.

شيان شيڭحاي داڭعىلى شەرزات ياقۇپتىڭ رۋحانى كۇش قاينارى بولدى.

"ءار رەت كينو ـ فيلم تۇسىرۋدە قيىن ماسەلەگە جولىققانىمدا، ءوزىم جالعىز شيان شيڭحاي داڭعىلىنا بارامىن". شەرزات ياقۇپ بىلاي دەدى: وسى ارادا ۇنەمى جالعىز وتىرىپ، شيان شيڭحايدىڭ مۇسىنىنە كوز قىدىرتىپ، ونىڭ سول جىلداردا جاپا ـ ماشاقاتتى باستان كەشىرسە دە، مۇزىكاعا دەگەن تالماس تالپىنىسىنان، وتان مەن حالىق جوننىندەگى شەكسىز سۇيىسپەنشىلىكتەن اينىماعانىن ويلايمىن، "سوندا بارعان ساينىن، ماسەلەنىڭ شەشۋ ءادىسىن تاۋىپ، تۇلا بويىمدى كۇش ـ قۋات كەرنەپ قايتامىن".

شيان شيڭحاي مەن بايقاداموۋتىڭ دوستىعى كينو ـ فيلم ءتۇسىرۋ بارىسىندا تاعى ءبىر ءتۇرلى تاسىلمەن جالعاسا بەردى.

شيان شيڭحايدىڭ رولىن الۋشى حۇ جۇن ورىس ءتىلىن بىلمەيتىن، بايقاداموۋتىڭ رولىن الۋشى بەرىك ايتجانوۋ وعان ءبىر سويلەم، ءبىر سويلەمنەن تۇزەتۋ جاساپ وتىردى؛ فيلمنىڭ كوركەمونەرلىك جەتەكشىسى ءسابيت قۇرمانبەكوۋ قازاقستانىنان بەدەلدى كينو رەجيسسەرى، ول شەرزات ياقۇپتىڭ قىزمەتىن ەرەكشە قولدادى ءارى كوپتەگەن تاماشا ۇسىنىستار بەردى؛ كينو ـ فيلم ءتۇسىرۋ كۇن سانى توقتامدا كەلىسكەن ۇاقىتتان اسىپ كەتكەندە، ەكى جاقتىڭ ارتىستەرى ءبىر اۋىز رەنىش بىلدىرمەدى، "ءسوز جوق، بۇل فيلمدى جاقسى ءتۇسىرۋ" كوپشىلىكتىڭ كوڭىلىندەگى ورتاق نسانىنا اينالدى.

"ءتىل جاعنان سويلەسە الماعانمەن، ەكى جاقتىڭ سەلبەستىگى وتە ىركىلىسسىز ءجۇرىلدى، كوپشىلىك 'رولعا' بار نىتىنا ـ نقىلاسىمەن بەرىلدى. كەيدە قارسى جاقتىڭ ويىن قاباعنان بىلىسەتىنبىز"، ـ دەدى شەرزات ياقۇپ.

مەملەكەتتەر ارا قارىم ـ قاتىناس حالقاراردىڭ ەتەنە باۋىرلاستعندا، حالقتاردىڭ ەتەنە باۋىرلاستعى جۇرەكتەردىڭ توعىسۋىندا. كينو سىندى وراسان زور بۇقارالىق تاراتۋ ونىمدىلىگىنە يە كوركەمونەر فورماسىمەن، جۇڭگو مەن قازاقستان بىرلەسپ تۇسىرگەن «كوموپوزيتور» فيلمى مادەنيەت اۋىس ـ كۇيىسىن جانە حالىق تىلەگىنىڭ توعىسۋىن جەبەيتىن ماڭىزدى دانەكەرگە اينالدى. العاشقى قويىلىم سالتىندا كورەرمەندەر فيلمدەگى وقيعادان قاتتى تەبىرەندى، شاپالاق ءۇنى ۇزاققا دەيىن تولاستامادى.

2022 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 13 ـ كۇنى قازاقستاندا مەملەكەتتىك ساپاردا بولۋ قارساڭىندا، ءتوراعا شي جينپيڭ «قازاقستان اقيقات گازەتىندە» جاريالاعان اۋتورلى ماقالاسىندا وسى فيلمدى اۋىزعا العان. بيىل 5 ـ ايداعى جۇڭگو ـ ورتا ازيا باسشىلار ءماجلىسى كەزىندە، "ەكى ەل حالقىنىڭ ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسقان دوستىق رۋحىن اسقاقتاتۋ ءۇشىن، ەكى جاق جۇڭگو كوموپوزيتورى شيان شيڭحاي مەن قازاقستان كوموپوزيتورى بايقاداموۋتىڭ دوستىعىن ەسكە ءتۇسىرۋدى تاقىرىپ ەتىپ، بىرلەسكەن مۇزىكا كەشى سياقتى مادەنيەت قيىلدارىن وتكىزۋگە كەلىستى" دەگەن ءسوز جۇڭگو ـ قازاقستان بىرلەسكەن مالىمدەمەسىنە ەنگىزىلىپ، گۇمانيتارلىق اۋىس ـ كۇيىس ارقىلى جۇڭگو مەن قازاقستاننىڭ حالىق تىلەگىنىڭ توعىسۋىن، تاتۋ كورشىلىك، دوستىقتى جەبەۋدىڭ شىنايى تۇسىنىگىنە اينالدى.

التىن كۇزدىڭ الاۋى شيان شيڭحاي ەسكەرتكىشىنە ءتۇسىپ، شۇاقتى نۇر توگىلىپ تۇر، وعان ويىپ جازىلعان بەس سىزىقتى نوتادان "امانكەلدىنىڭ" ىرعاعى اۋەلەيدى، ول ـــ شيان شيڭحايدىڭ قازاق باتىرى امانكەلدىنىڭ حيكايالارىنا نەگىزدەلىپ جازعان سيمفونيالىق داستانى.

"شيان شيڭحاي جۇڭگوعا عانا ەمەس، قازاقستانعا دا ءتان. ونىڭ كوپتەگەن مۇزىكا تۇىندىلارى كۇنى بۇگىنگە دەيىن تارالىپ كەلەدى". شيان شيڭحاي ەسكەرتكىشىنىڭ جانىندا جەمىس ـ جيدەك دۇكەننىڭ قوجاينى حامىتولا تىلشىگە بىلاي دەدى: ءار كۇنى ارناۋلى كەلىپ، سۋرەت، كەسكىن ءتۇسىرىپ، ەكى كوموپوزيتوردىڭ حيكاياسىن ۇعىساتىندار كوپ.

ءتىلشى جولدى بويىلاي ىلگەرى ءجۇردى، شيان شيڭحاي داڭعىلىنىڭ جانىندا پاراللەل تۇسكەن بايقاداموۋ داڭعىلى دەگەن جول بار. ەكى كوموپوزيتور ءبىر ـ بىرىنە كوز جىبەرىپ تۇر، ولاردىڭ حيكاياسى دا وسى ارادان شار تاراپقا ماڭگىلىك تارالۋدا.

بۇگىنگى كۇندە، ەكى كوموپوزيتوردىڭ ۇلى دوستىعىنىڭ ۇشقىنى جۇڭگو مەن قازاقستاننىڭ گۇمانيتارلىق اۋىس ـ كۇيىسىندە "لاۋلاعان جالىنعا" اينالدى. "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جولدى" بىرگە قۇرعان 10 جىلدان بەرى جۇڭگو مەن قازاقستاننىڭ گۇمانيتارلىق اۋىس ـ كۇيىسىنىڭ قادامى بارعان ساين جەدەلدەپ، "ءدامدى تاعامدار جۇڭگودا"، "ۇنجوۇلىق ءبىر ءۇيلى جان" سياقتى جۇڭگونىڭ تاڭداۋلى كينو ـ تەلەۋيزيا فيلمدەرى قازاقستاندىعى سان مىڭداعان وتباسىنا كىردى، «قازاقستان اندەرىنەن تاڭداماللار (30 ءان)» جۇڭگودا باسپادان شىعىپ تاراتىلدى... بيىل 7 ـ ايدا 6 ـ كەزەكتى جۇڭگو شينجياڭ حالقارالىق ۇلتتار ءبي فەستيۋالىندا قازاقستاننىڭ سالتانات مەملەكەتتىك ءبي ۇيىرمەسى "باي مەكەن" اتتى تارتىمدى ءان ـ ءبي ساۋىق كەشىن وتكىزدى، كورەرمەندەر قىزۋ شاپالاق سوقتى. "ماعان جۇڭگو قاتتى ۇناي دى، شينجياڭعا تۇسىنىسىلعاندای سەزىمدەمىن كەلدىم"، ـ دەدى ءبي ۇيىرمەسىنىڭ ءارتىسى لاۋرا ۇركىنبايەۋا ىقىلاسپەن.

شيان شيڭحاي داڭعىلىنان اتتانىپ، ءبىز: شيان شيڭحاي مۇزىكامەن ەكى ەل حالقى ارالىندا دوستىقتىڭ كوپىرىن سالدى، ونىڭ ەسىمىن ماڭگى ەستە ساقتايىق، جۇڭگو مەن قازاقستاننىڭ دوستىعى ۇرپاقتار بويى جالعاسسىن، ـ دەپ شيان شيڭحاي ەسكەرتكىشىنە ويىلعان سول سوزدەردى ىشىمىزدەن تاعى قايتالادىق.

مەكەن ـ جايىمىز: ءۇرىمجى قالاسى حۇڭيۋان سولتۇستىك جولى 500 ـ ءنومىر، تاراتۋ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 8830000 پوچتا ءنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان